

IRENA MARIJA DAUJOTAITĖ (1931.12.08–2025.12.11)

2025 m. gruodžio 11 d. mirė architektė, pedagogė, Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos narė Irena Marija Daujotaitė. Ji gimė 1931 m. gruodžio 8 d. Darbėnuose (Kretingos r.) iškilaus miškininko, Lietuvos pajūrio smėlynų apželdinimo pradininko, Kretingos miškų urėdo Marijono Daujoto (1891–1975) šeimoje. Kartu su ja augo du broliai – Vladas ir Aleksas.

1957 m. Irena baigė Kauno politechnikos institutą (dabar Kauno technologijos universitetas) ir įsidarbino Vilniuje veikusiam Miestų statybos projektavimo institute. Čia 1958 m. kartu su architektėmis Birute Kasperavičienė ir Nijole Monstavičiūte parengė vieną iš svarbiausių savo pirmųjų ir jos veiklą reprezentuojančių darbų – Vilniaus miesto Centrinio kultūros ir poilsio parko „Vingis“ projektą (įgyvendintas tik iš dalies). Žymiausias to laikotarpio jos kartu su bendraautoriais projektas – Panevėžio miesto generalinis (bendrasis) planas (1962 m.).

Einant metams pradėjo specializuotis miesto želdynų planavimo srityje. 1966–1987 m. buvo Vilniaus miesto Statybos ir architektūros valdybos vyriausioji Vilniaus miesto kraštovaizdžio architektė. Tuo laikotarpiu ji kartu su bendraminčiais dėjo daug pastangų, kad būtų formuojamas savitas Vilniaus miesto gamtinis ir urbanistinis veidas,

tinkamai apželdinamos gatvės ir miesto pašlaitės, plėtojami želdynai. Ji siekė, kad nebūtų mieste mažinami žalieji plotai, kad jų sąskaita nebūtų tankinamas teritorijos užstatymas. Daug metų rūpinosi ir Vilniaus sodininkų bendrijoms priskirtų želdynų plotų užstatymo bei tvarkymo planavimu. Eidama Vilniaus miesto kraštovaizdžio (landšafto) architektės pareigas parengė Vilniaus Odminių gatvės skvero (1972), Savivaldybės aikštės (1975), Menininkų rūmų (dabar Prezidentūros) sodo (1977) rekonstrukcijos ir kai kuriuos kitus planus.

1974 m. Lietuvos architektų sąjungoje įsteigus Kraštovaizdžio architektūros komisiją, jos pirmininkės pareigos buvo patikėtos I. M. Daujotaitėi.

1980 m. išleista I. M. Daujotaitės ir jos kolegų sklandai parengta knyga „Balkonų apželdinimas“.

Nuo 1988 m. Vilniaus Gedimino technikos (VGTU) universiteto Urbanistikos katedroje ji dėstė kraštovaizdžio architektūros pagrindus. 2000 m. čia jai suteiktas docentės vardas. Dirbdama universitete ir toliau projektavo, rengė planus, susijusius su kraštovarka: 1994, 1996 m. – Vilniaus želdynų schemas, 1998 m. – Baltarusijos ambasados teritorijos, 2003 m. – Šventaragio naujojo skvero sutvarkymo planą, 2006–2008 m. kartu su kitais – Trakų rajono bei miesto bendrųjų planų dalis, skirtas kraštovaizdžio gamtinei aplinkai ir želdynams.

VGTU ji dirbo iki 2007 m. Tuo laikotarpiu parengė spaudai vadovėlį „Kraštovaizdžio architektūros pagrindai“ (1998), spaudoje paskelbė nemažai straipsnių miestų kraštovaizdžio planavimo klausimais.

Žymiausios I. M. Daujotaitės auklėtinės yra kraštovaizdžio architektės Ramunė Baniulienė, Giedrė Čeponytė, Giedrė Ingrida Laukaitytė-Malžinskienė, Dėja Želvienė.

2013 m. Kauno leidykla „Naujasis lankas“ išleido jos kartu su broliu Aleksu Daujotu sudarytą knygą „Marijonas Daujotas – Lietuvos miškų želdintojas“, kuriame pasakojama apie jų tėvą.

2010-aisiais I. M. Daujotaitė apdovanota Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos garbės ženklu „Už nuopelnus Lietuvos kraštovaizdžio architektūrai“. Ji yra pelniusi ir Architekto Jurgio Algimanto Zavišos fondo apdovanojimą „Už gyvenimo nuopelnus rekreacinės architektūros srityje“.

*Nuotraukoje – Irena Marija Daujotaitė Vilniuje.
Nuotrauka iš: <https://inx.lv/JpjoU>*